

החוג לפילוסופיה-סילבוסים לקורסים לשנה"ל תשע"ב

סמסטר א'

שם קורס	מס' קורס	שם המרצה	סילבוס
רציונאליזם ואמפיריציזם	107.1185	פרופ' רות לורנד	מושגי יסוד של המאה ה-17 וה-18. המהפכה המדעית ונסיונות הבסיוס של המדע החדש. תורת ההכרה של דיקרט, לייבניץ, שפינוזה, לוק ברקלי ויום. יש להירשם לתרגיל ולשיעור, שניהם בגדר חובה. לתרגיל ישנן 2 אופציות, יש לבחור אחת משתיהן.
כתיבה פילוסופית	107.2001	פרופ' עדו לנדאו	לימוד ותירגול בכתיבה פילוסופית. ישנן 2 קבוצות, יש לבחור קבוצה אחת מתוך השתיים ולהירשם רק לאחת מביניהן.
מבוא לאתיקה	107.2700	פרופ' דני סטמן	מבוא היסטורי לתורת המוסר מהפילוסופיה היוונית ועד לפילוסופיה של המאה העשרים. הקורס ידון בגישותיהם המוסריות של אפלטון אריסטו הובס רוסו יום קאנט מיל ניטשה ורולס. באמצעות העיון בשיטות אלה נכיר את ההבחנות והמושגים הבסיסיים בפילוסופיה של המוסר.
מבוא לאסתטיקה	107.2800	פרופ' רות לורנד	תולדות הדיון ביופי ובאמנות והיחס ביניהם. הדיון יכלול קריאה במבחר כתבים פילוסופיים מאפלטון אריסטו קאנט ועד הוגים בני-זמננו.

<p>מהי פילוסופיה של המדע והמדע כשיטה: ההנחות המטפיזיות רציונליזם אמפריציזם ריאליזם וגלויים של אלה במחקרים של דקרט ליאונרדו וניוטון. חוקי טבע תיאוריה והסבר הניסוי אינדוקציה ודדוקציה.</p>	<p>פרופ' גיורא הון</p>	<p>107.2501</p>	<p>מבוא לפילוסופיה ולהיסטוריה של המדע</p>
<p>דמוקריט ואפיקור - הביקורת לפילוסופיה של היגל - האופי ההסטורי של טבע האדם - הפעילות התכליתית ותוצאותיה.</p>	<p>פרופ' עודד בלבן</p>	<p>107.3150</p>	<p>הפילוסופיה של קארל מרקס</p>
<p>נבחן את האפשרות שחלקים חשובים במוסר יכולים להיות נכונים אך "משוגעים". נבדוק, למשל, את האפשרות שלעולם לא נוכל לקבל אמיתות מוסריות מסוימות, או את האפשרות כי רוב בני האדם לעולם לא יקבלו את תביעות המוסר. תוך כדי כך נדון בקשר בין שיקולים פרגמטיים ואמיתות פילוסופית במוסר, במעמד של פרדוכסים מוסריים, בהשלכות ה"משוגעות" של טכנולוגיות מהפכניות, ובאפשרות של אתיקה אזוטריית.</p>	<p>פרופ' שאול סמילנסקי</p>	<p>107.3729</p>	<p>אתיקה משוגעת</p>
<p>מה הקשר בין שם ועצם? מה בין לשון ומחשבה? מהי משמעות? עיון בעבודות של פריגה ראסל סטראוסון ועוד. כושר קריאה באנגלית חובה. רקע בלוגיקה פורמלית מומלץ.</p>	<p>ד"ר יונתן ברג</p>	<p>107.3600/4600</p>	<p>פילוסופיה של הלשון</p>

<p>מקובל לחשוב כי במוסר אנו עוסקים בעקרונות, להבדיל מהפשרות הפרגמטיות של חיי היום יום. מצד שני, הרי המוסר גם אמור להיות תכליתי ולתרום בפועל לחייהם של בני אדם, וזה מזמין מחשבה פרגמטית. נבחן את שאלת מקומם של שיקולים פרגמטיים במוסר, הן כשאלה פילוסופית תיאורטית והן באמצעות עיון במספר בעיות מוסריות, כגון מלחמה, ענישה, צדק כלכלי וזנות. היכרות קודמת עם הפילוסופיה אינה חיונית, אך תידרש קריאה מסויימת.</p>	<p>פרופ' שאול סמילנסקי</p>	<p>107.3770/4770</p>	<p>שיקולים פרגמטיים במוסר</p>
<p>מטרת הקורס היא לבחון את טיבו של המושג החמקמק תרבות, לברר את ערכו וולעיין במעמד הנורמטיבי שהוא ממלא בטיעונים מוסריים ופוליטיים במסגרת דיונים על רב-תרבותיות, אתיקה של זהות, זכויות לאומיות, חופש הדת ועוד.</p>	<p>פרופ' דני סטטמן</p>	<p>107.3872/4872</p>	<p>תרבות</p>
<p>דיונים בסוגיות נבחרות מתוך ספרו של קאנט "בקורת התבונה הטהורה".</p>	<p>פרופ' עודד בלבן</p>	<p>107.3305</p>	<p>מבוא לתורת ההכרה של קאנט</p>
<p>גלגוליה של ההוכחה האונטולוגית מאז אנסלם ועד ימינו.</p>	<p>פרופ' עודד בלבן</p>	<p>107.3792/4792</p>	<p>גלגוליה של ההוכחה האונטולוגית על קיומו של אלוהים</p>
<p>דיון בנושאים נבחרים בפילוסופיה של הדת. נושאים אפשריים: הוכחות פילוסופיות לקיום הא טבעה של האמונה הדתית, שפה ומושגים דתיים, ריאליזם ורלטביזם, פלורליזם דתי ומקומה של הדת בחיים הציבוריים. תידרש קריאה באנגלית.</p>	<p>ד"ר מייקל אנטוני</p>	<p>107.3920/4920</p>	<p>סוגיות בפילוסופיה של הדת</p>

<p>על החיים ועל המוות</p>	<p>107.3909/4909</p>	<p>פרופ' עדו לנדאו</p>	<p>נקרא ונדון בטקסטים (בעיקר, אך לא רק, אנליטיים מודרניים) העוסקים במשמעות החיים ובמוות. יכולת קריאת מאמרים באנגלית חובה.</p>
<p>פילוסופיה של הדת: תאיזם</p>	<p>107.3916</p>	<p>ד"ר מייקל אנטוני</p>	<p>דיון במושג האל ובטיעונים הקלאסיים בעד קיומו: אונטולוגי, קוסמולוגי, וטלאולוגי. כמו כן, נעסוק בטיעונים נוספים לקיום אלוהים משיקולים מוסריים, חוויות דתיות, תודעה, וטיעונים פרגמטיים בעד אמונה דתית. תידרש קריאה באנגלית.</p>
<p>סוגיות בפסיכולוגיה פילוסופית (חלק א)</p>	<p>107.3413</p>	<p>פרופ' עמיהוד גלעד</p>	<p>נדון לעומק בסוגיות אלה במסגרת חדשנית, שיטתית וביקורתית: אהבה וייחודויות; ריבוי אש מעמדה של הפסיכואליזה; שגעון ויצירתיות; "חולשת הרצון" (אקראזיה); האם מכונות תוכלנה לחשוב? ועוד. הסמינריון מיועד לתלמידי ד"ר, מ.א. וב.א. כמו כן, חובה להירשם לשני החלקים של הקורס (א'+ב').</p>
<p>שפת חשיבה</p>	<p>107.3610/4610</p>	<p>ד"ר יונתן ברג</p>	<p>עיון בהשערת שפת החשיבה על-פי ג'רי פודור, בדגש בספרו השני בנושא, LOT2. כושר קריאה באנגלית חובה.</p>
<p>הטעות בפילוסופיה ובמדע</p>	<p>107.3513/4513</p>	<p>פרופ' גיורא הון</p>	<p>דיון פילוסופי בבעית הטעות קריאה באריסטו דקרט שפינוזה ומיל. בחינת הבעיה בהקשרה המדעי.</p>

<p>הדיאלוג ממלא תפקיד מרכזי בפילוסופיה. בסמינריון נשחרר דיאלוג אפשרי בין שפינוזה לבין אריסטו ונדון בשאלות המשתמעות מדיאלוג כזה לגבי הפילוסופיה בכלל.</p>	<p>פרופ' עמיהוד גלעד</p>	<p>107.3462/4462</p>	<p>שפינוזה משוחח עם אריסטו (חלק א)</p>
<p>הסמינר יעסוק בשאלות אודות מושג הזמן בפיזיקה ומטאפיזיקה, כגון כיוון הזמן בפיזיקה קלאסית וקוואנטית האם הפיזיקה מבחינה בין עבר לבין עתיד, האם הזמן חולף?</p>	<p>פרופ' מאיר חמו</p>	<p>107.3252/4252</p>	<p>זמן בפיזיקה ופילוסופיה</p>
<p>חקירת מקורות המושגים וטבעם בעקבות הישגי המאה ה-17 וה-18.</p>	<p>פרופ' רות לורנד</p>	<p>107.3605/4605</p>	<p>מקור המושגים</p>

סמסטר ב'

שם קורס	מס' קורס	שם המרצה	סילבוס
מבוא לפילוסופיה יוונית	107.1138	ד"ר אריאל מירב	הקורס יעסוק בראשיתה של הפילוסופיה המערבית ויתמקד במיוחד בגישות וברעיונות הפילוסופיות של סוקרטס אפלטון ואריסטו. לשיעור ישנו תירגול. קיימות 3 אופציות, יש לבחור אופציה אחת מבין השלוש, הרישום לשיעור ולתרגיל הינו חובה.
פילוסופיה של המודיעין	107.1510	ד"ר אביטל פלפל	<p>השיטה המדעית, במובן הצר, הינה חשיבה ביקורתית סיסטמטית למציאת האמת על העולם הפיזי. ידועה ג"כ "השיטה המדעית" במובן הרחב: חשיבה ביקורתית על כל נושא אמפירי- - לרבות גילוי תוכניות האוייב. מודיעין נראה ע"י רבים במדעי במובן זה. מצד שני, לא כל שיטת מחקר מדעית (במובן הצר) רלוונטית או יעילה במודיעין. בנוסף, יש השוללים את המדעיות של המודיעין מכל וכל. בחלק הראשון של הקורס נתמקד בדמיון בין מדע למודיעין, בחלק השני בשוני בין מדע (במובן הצר) לבין מודיעין, בחלק השלישי בטענה שכלל אין קשר בין מדע ומודיעין.</p>

<p>קורס חובה לתלמידי שנה א' ולתלמידי השלמות למ.א.. מבוא ללוגיקה פורמלית- שפה פורמלית, דגמים והוכחות. במהלך הקורס יינתנו עבודות בית, יתקיימו שתי בחינות במשך הסמסטר ומבחן בסוף הסמסטר. חובה להירשם לתרגיל בלוגיקה, קיימות 2 אופציות יש לבחור את אחת מהן. פרטים נוספים במערכת המידע: " קורסים מרצים " באתר האוניברסיטה.</p>	<p>ד"ר יונתן ברג</p>	<p>107.1620</p>	<p>לוגיקה פורמלית</p>
<p>הקורס יעסוק במושגי יסוד, תיאוריות עיקריות ובעיות מרכזיות באפיסטמולוגיה בת זמננו: מושג הידיעה והתנאים לידיעה, ספקנות, קונטקסטואליזם, מבנה ההצדקה האפיסטמית, אינטרנליזם ואקסטרנליזם אפיסטמי, ערכה של הידיעה.</p>	<p>ד"ר ארנון קרן</p>	<p>107.2300</p>	<p>תורת ההכרה</p>
<p>נכיר פרדוקסים חדשים בתורת המוסר ונבחן את השלכותיהם. תידרש קריאה באנגלית.</p>	<p>פרופ' שאול סמילנסקי</p>	<p>107.2730</p>	<p>עשרה פרדוקסים מוסריים</p>
<p>מהו היחס בין הנפש למוח? מהם חשיבה רגש תודעה? האם יתכן שבעתיד יהיו יצורים מלאכותיים בעלי נפשות ממשיות (כמו "דאטה" מ"מסע בין כוכבים")? בקורס נבחן את העמדות הפילוסופיות העיקריות על הנפש: דואליזם, ביהיוריזם, תורת הזהות, פונקציונליזם, תורת החישוב, ואלימינטיביזם. תידרש קריאה באנגלית.</p>	<p>ד"ר מייקל אנטוני</p>	<p>107.2400</p>	<p>מבוא לפילוסופיה של הנפש</p>

<p>הקורס יעסוק בשאלה משמעות החיים מהכיוון האנליטי לא אקזיסטנציאליסטי. נדון בין השאר בשאלות הבאות: האם שאלת משמעות החיים היא בעלת מובן וטעם בכלל? האם ספיות האדם משפיעה על ערך החיים? האם יש לחיים משמעות או בייקטיבית? האם שאלת קיום האל משפיעה על שאלת משמעות החיים? מה הקשר בין שאלת משמעות החיים לרציונליות?</p>	<p>פרופ' עדו לנדאו</p>	<p>107.2011</p>	<p>משמעות החיים</p>
<p>הקורס יעסוק באפיונים כלליים של רגשות: מהו רגש, מתי מופיעים רגשות ומתי הם מתעצמים, דרכים להכוונה רגשית וניתוח ספציפי של רגשות כגון: קנאה, שמחה לאיד, אהבה, חרטה, רגשות באינטרנט ורגשות בארגונים.</p>	<p>פרופ' אהרון בן-זאב</p>	<p>107.2410</p>	<p>רגשות בחיי היומיום</p>
<p>הקורס מניח שיצירות קולנועיות יכולות להכיל ולהציג תכנים פילוסופיים מובהקים. בקורס נדון ביצירות קולנועיות של בין השאר קוראסאה ברגמן קישולובסקי פליני ארקנס גודאר ונדוס ואנטוניוני.</p>	<p>פרופ' עדו לנדאו</p>	<p>107.2912</p>	<p>הקולנוע כטקסט פילוסופי</p>
<p>דיון במחלוקת בין אפלטון ופרוטאגורס בדיאלוג "פרוטאגורס" מאת אפלטון.</p>	<p>פרופ' עודד בלבן</p>	<p>107.3122</p>	<p>אפלטון ופרוטאגורס</p>

<p>הביואתיקה היא ענף של האתיקה היישומית, העוסק בשאלות האתיקה הרפואית ובשאלות אתיות הקשורות למדעי החיים: הקורס יסקור שאלות מרכזיות בביואתיקה, הנוגעות לסיום החיים וליצירת חיים, וכמו כן בשאלות הנוגעות למחקר רפואי וביוולוגי. בין הנושאים שיידונו: המתת חסד; הפלות; הגדרת המוות, אבחון גנטי טרום לידתי, תרומת איברים, מחקר רפואי בבני אדם, ניסויים בבעלי חיים, הסכמה מודעת.</p>	<p>ד"ר ארנון קרן</p>	<p>107.3750</p>	<p>מבוא לביואתיקה</p>
<p>דיונים סביב לשאלה, האם האידאולוגיות מקדימות ומדריכות את המעשה המדיני או שמא באות בדיעבד להצדיקו?</p>	<p>פרופ' עודד בלבן</p>	<p>107.3733</p>	<p>ביקורת האידאולוגיה ופרשנות מדינית</p>
<p>מהי לוגיקה. היחד בין תוכן לצורה בחשיבה. תפיסה חושית וחשיבה. גלגולי היחס נושא נשוא</p>	<p>פרופ' עודד בלבן</p>	<p>107.3160/4160</p>	<p>הלוגיקה של הייגל וביקורתו ללוגיקה של אריסטו</p>

<p>כולנו מתווכחים לפעמים לגבי שאלות מוסריות: האם המלחמה ההיא הייתה צודקת? האם המעשה הזה ראוי לגינוי? אך מה הוא מעמדן של העמדות שאנו מביעים בויכוחים כאלה? כיצד ניתן לדעת מה היא העמדה הנכונה? הספקן המוסרי טוען שידיעה כזאת אינה אפשרית, ומערער על תפיסות מקובלות באשר למעמדן של עמדותינו המוסריות. הקורס יעסוק במשפחה של עמדות שזכאיות לשם 'ספקנות מוסרית' כפי שהן מופיעות בספרות המטא-אתית בת-זמננו, ובניסיונות להתמודד עם עמדות אלה.</p>	<p>ד"ר ארנון קרן</p>	<p>107.3795/4795</p>	<p>ספקנות מוסרית</p>
<p>בקורס נדון במובנים שונים של המילה 'אתאיזם' (ו'אגנוסטיות'), ונעסוק בטיעונים נגד קיום האל, בעיקר גרסאות שונות של בעיית הרוע, אך גם טיעונים הקשורים להסתתרות האל, הסברים מדעים לאמונה דתית, ופלורליזם דתי. כמו כן נשאל אם ייתכן שהאתאיסט אינו זקוק לראיות מפני שעומס ההוכחה על התאיסט. תידרש קריאה באנגלית.</p>	<p>ד"ר מייקל אנטוני</p>	<p>107.3917</p>	<p>פילוסופיה של הדת: אתאיזם</p>

<p>נבחן מחדש כמה מבעיות היסוד של המטאפיסיקה שיש בהן עניין מיוחד: יסודות היש; כוללים ופרטים; אפשרות, הכרחיות ומקרייות; בעיית הגוף והנפש; זהות אישית; מקום וסיבתיות כתנאים להתגשמות; בחירה חופשית, קיומו של אלוהים ועוד. הסמינריון מיועד לתלמידי ד"ר, מ.א. וב.א. כמו כן, חובה להירשם לשני החלקים של הקורס (א'+ב').</p>	<p>פרופ' עמיהוד גלעד</p>	<p>107.3414</p>	<p>סוגיות בפסיכולוגיה פילוסופית (חלק ב)</p>
<p>הדיאלוג ממלא תפקיד מרכזי בפילוסופיה. בסמינריון נשחזר דיאלוג אפשרי בין שפינוזה לבין אריסטו ונדון בשאלות המשתמעות מדיאלוג כזה לגבי הפילוסופיה בכלל.</p>	<p>פרופ' עמיהוד גלעד</p>	<p>107.3463/4463</p>	<p>שפינוזה משוחח עם אריסטו (חלק ב)</p>
<p>מהי משמעות מטפורית של ביטוי ומה בינה לבין משמעות מילולית? כושר קריאה באנגלית חובה.</p>	<p>ד"ר יונתן ברג</p>	<p>107.3651/4651</p>	<p>מטפורה</p>
<p>הקורס ידון במספר היבטים תיאורטיים של היחס בין מוסר ומשפט ובעמדתו של בית המשפט העליון לגבי טבעם של שיקולי צדק. לאחר מכן יעסוק הקורס בדילמות פילוסופיות ומוסריות שונות שבהן עסק בית המשפט העליון למשל: הולדה בעוולה פגיעה ברגשות דתיים ופרשת נחמני. הקורס יכלול קריאה של פסקי דין בנושאים אלה וכן מאמרים פילוסופיים הדנים בהם באורח ביקורתי.</p>	<p>פרופ' דני סטטמן</p>	<p>107.3713/4713</p>	<p>פילוסופיה מוסר ומשפט</p>

<p>הסמינר יעסוק בבעיות נבחרות בפילוסופיה של הפיזיקה המודרנית כגון הפרושים השונים של מכניקת הקוונטים, מושג ההסתברות הקלאסי והקוונטי ועוד.</p>	<p>פרופ' מאיר חמו</p>	<p>107.3556/4556</p>	<p>נושאים נבחרים בפילוסופיה של הפיסיקה</p>
<p>הקורס יתמקד בשאלה: כיצד מובעים רעיונות פילוסופיים בשפה קולנועית ובאיזה מובן קובעות השאלות הפילוסופיות את סגנונו של הסרט וערכו האסתטי? כל פגישה תוקדש לנושא אחר: אתיקה יחסי אברה, תפיסת האדם וכדומה. בכל פגישה יוצג סרט בהתאם לנושא.</p>	<p>פרופ' רות לורנד</p>	<p>107.3840/4840</p>	<p>פילוסופיה וקולנוע</p>
<p>דיון היסטורי בהתפתחות מושג הסימטריה וניתוח פילוסופי של שימושיו השונים.</p>	<p>פרופ' גיורא הון</p>	<p>107.3554/4554</p>	<p>סימטריה: היבטים היסטוריים ופילוסופיים</p>
	<p>פרופ' גיורא הון</p>	<p>107.3322/4322</p>	<p>שיטה תיאוריה והסבר</p>

<p>זהו קורס סגור לתלמידי התואר השני בחוג לפילוסופיה. נעסוק בהכנה, בבנייה ובבחינת הצעת מחקר לכתיבת עבודת הגמר (תזה) לתואר שני. התלמידים יידרשו לכתוב ולהציג בכיתה (רפראטים) את הצעות המחקר שלהם</p>	<p>ד"ר אריאל מירב</p>	<p>107.4002</p>	<p>סדנת עבודות גמר</p>
<p>בקורס יציגו תלמידי הדוקטורט את עבודתם לקראת כתיבת הצעות מחקר.</p>	<p>פרופ' דני סטמן</p>	<p>107.5001</p>	<p>סדנת עבודות מחקר</p>

שימו לב:

- ייתכנו קורסים נוספים לסמסטר א' ולסמסטר ב'. יש לעקוב אחר השינויים.
- קורסי התוכנית ל"פילוסופיה של המדע" מפורסמים בקובץ נפרד באתר החוג.

בברכה, מזכירות החוג